

Deres referanse:

Vår referanse:
22/116239 - 24Dato:
09.09.2022

Politidirektoratets høringssvar - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Innledning

Politidirektoratet viser til Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) høringsbrev av 21. juni 2022. Høringsfristen var 22. august 2022. Politidirektoratet har bedt om og fått utsatt frist til 7. september 2022. Vi beklager sen oversendelse.

Departementet foreslår en ny strategi for eID i offentlig sektor. Som følge av økt digitalisering og fremveksten av nye teknologi- og markedsløsninger har det dukket opp flere nye behov og utfordringer knyttet til bruk av eID som ikke dekkes av nåværende strategi. Det er derfor foreslått fem overordnede mål med tilhørende tiltak, som skal bidra til å realisere strategiens ambisjoner og gi en tydelig retning på det videre arbeidet med eID i offentlig sektor. Strategien er en viktig komponent i ID-forvaltningen i Norge, og legger til grunn målet om *én person, én identitet i Norge*.

Politidirektoratet har forelagt høringen for Oslo og Finnmark politidistrikt, samt Nasjonalt ID-senter, Kripas, Politiets IKT-tjenester (nå Politiets IT-enhet), og Politiets utlendingsenhet (PU). Politidirektoratet har mottatt innspill fra Finnmark og Oslo politidistrikt, Kripas, Nasjonalt ID-senter og PU. Mottatte innspill følger vedlagt dette høringssvaret.

Politidirektoratet vil innledningsvis knytte noen generelle merknader til strategien, før vi kommenterer de enkelte målene i strategien og tilhørende tiltak.

Generelle merknader

Politidirektoratet ser positivt på at det arbeides med en ny strategi for elektronisk identifikasjon (eID) i offentlig sektor. Det er etter direktoratets syn viktig å sørge for at offentlige tjenester er tilgjengelig for alle, så langt det er mulig også digitalt. Bruk av eID vil gjøre offentlig forvaltning i stand til å digitalisere sine tjenester i større grad, hvilket bidrar til å styrke personvernet. Som Oslo politidistrikt peker på i sitt innspill er det en utfordring at det i dag mangler hensiktsmessige løsninger som gjør forvaltningen i stand til å få løst sine

Politidirektoratet

oppgaver på en sikker og mest mulig effektiv måte. Økt bruk av eID vil kunne muliggjøre løsninger som vil være positive med tanke på personvern, samhandling og effektivisering.

En forutsetning for realisering av ambisjonene og målene i eID-strategien er, som pekt på av Finnmark politidistrikt i deres innspill, at alle personer er verifisert og kun har én identitet. Det vil derfor være av avgjørende betydning at opplysninger i Folkeregisteret og andre offentlige registre, herunder politiets registre, er korrekte og oppdaterte. PU peker i tilknytning til målet om *én person, én identitet* på at det også er viktig at ID-forvaltningen får nødvendige hjemler og verktøy som kan bidra til at utlendinger som oppholder seg innenfor EU/EØS-området ikke vil kunne misbruke identiteter eller ha flere identiteter. Politidirektoratet stiller seg bak dette.

Videre fremholder Politidirektoratet at det for politiets kriminalitetsforebyggende arbeid er viktig at det foreligger en sikker knytning mellom person, fysisk ID-bevis og digitalt ID-bevis. Dette kan bare sikres dersom utstedelse av digitalt ID-bevis (eID) følger den samme utstedelsesprosessen som de fysiske ID-bevisene, pass og nasjonalt ID-kort.

Vi viser også til innspillet fra PU, der det fremholdes at det anses som

"(...)helt avgjørende at det innenfor enhver strategi relatert til identitetsfastsettelse at et av de overordnede målene må knyttes til samfunnssikkerhet og kriminalitetsbekjempelse og -forebygging".

Kripos nevner i sitt innspill at den fremtidige utviklingen innenfor eID vil ha enkelte sider mot politiets bruk av skjulte og sensitive metoder, som bør avklares. Dette gjelder for eksempel politiets oppgaver knyttet til beskyttelse av trusselutsatte personer. Politidirektoratet er enig i dette.

Videre bemerker Nasjonalt ID-senter at strategien bør omtale forslagene i områdegjennomgangen om at ett av departementene eller en overordnet enhet bør ha ansvaret for helheten på ID-området. Politidirektoratet tiltrer dette.

Mål 1: Alle relevante brukergrupper skal enkelt kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for.

Politidirektoratet stiller seg positiv til målet om at alle relevante brukergrupper enkelt skal kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for.

I beskrivelsen av dagens situasjon er det i utkastet påpekt at blant annet utenlandske statsborgere og asylsøkere har utfordringer med å få utstedt og/eller bruke en eID. Politidirektoratet bemerker at disse utfordringene rammer brukerne ulikt basert på deres livssituasjon, men felles for mange er at de møter på barrierer knyttet til både språk og digital kompetanse. Mange utlendinger som er bosatt i Norge i dag mangler tilgang til eID på høyt sikkerhetsnivå.

Politidirektoratet mener det er viktig å rette fokus mot denne gruppen, og at det jobbes for at flest mulig utenlandske statsborgere med lovlig opphold i Norge kan få utstedt og bruke eID. Dette vil bedre kunne sikre utlendinger tilgang til offentlige tjenester og vil gjøre det mulig for utlendingsforvaltningen å samhandle sikkert med sine brukere. Større utbredelse og bruk av eID vil etter direktoratets oppfatning være viktig for å kunne utvikle flere, bedre og sikrere digitale tjenester i utlendingsforvaltningen. På bakgrunn av redegjørelsen av utfordringene

som utlendinger og asylsøkere møter når de skal skaffe seg eID i dag, mener Politidirektoratet derfor at det er viktig å jobbe videre med realisering av en offentlig eID på sikkerhetsnivå høyt, jf. tiltak 2) i utkastet.

Videre er Politidirektoratet positive til forslaget i tiltak 7) om at en brukervennlig eID til brukere uten fødsels- eller d-nummer skal utredes. Som Oslo politidistrikt påpeker har også utlendinger som oppholder seg i Norge uten å ha fått bekreftet identitet eller utlendinger som ikke besitter gyldige ID-dokumenter, behov for tilgang til offentlige tjenester.

Kripos peker i sitt innspill på at det er sett mange tilfeller av misbruk av bankID i bruksfasen. Forslaget i tiltak 4) om opplæring til alle brukergrupper om hvordan de får og bruker eID, samt tiltak 6) om sikre og brukervennlige fullmaktsløsninger, kan redusere denne risikoen. Det bør imidlertid i opplæringen understrekes at en eID aldri skal lånes bort til andre uten at det er registrert et fullmaktsforhold mellom bruker og eier av eID.

Hva gjelder fullmaktsløsningen uttaler Kripos videre at det bør det være et krav om autentisering av fullmaktshaver ved hjelp av biometri. Vi viser i denne sammenheng også til Oslo politidistrikts merknader til mål 4, hvor det redegjøres for utfordringer knyttet til fullmakter og misbruk av eID, særlig i nære relasjoner.

Mål 2: Løsning for innlogging og bruk av offentlige digitale tjenester skal være sikker, kostnadseffektiv og helhetlig.

Politidirektoratet ser positivt på at det i tiltak 2) er foreslått at det skal sørges for at staten på en sikker måte skal kunne koble en identitet fra utlandet til en norsk identitet som brukeren allerede har. Som Kripos fremhever i sitt innspill, er det for politiets er sentralt at dette tiltaket implementeres så raskt som mulig.

Videre er Politidirektoratet positiv til forslag til tiltak 5) om å styrke sikkerheten i MinID, ID-porten og de offentlige fellesløsningene, ved at den offentlige eID-infrastrukturen videreutvikles i Digitaliseringsdirektoratet for å gjøre den mer sikker, robust og skalerbar.

Som det fremkommer av høringsnotatet, er utenlandske borgere særlig i risiko for å få utdelt mer enn ett identitetsnummer. Årsakene til dette er blant annet ulik transkribering av navn, konvertering av fødselsdato og bruk av uriktige og/eller falske identitetsdokumenter. God kvalitet i Folkeregisteret og samhandling mellom systemer er viktig, samt god ID-kontroll ved registrering og løsninger for identitetsmatching på bakgrunn av biometriske data.

En forutsetning for å nå målet om *én person, én identitet i Norge* og for å utstede eID, er at det gjennomføres ID-kontroll av tilstrekkelig kvalitet. Direktoratet mener derfor at det må stilles krav til personlig oppmøte og at opptak av biometriske data bør være en forutsetning for kunne knytte en person til en identitet. Dette må sees i lys av at mange utenlandske borgere ikke besitter ID-dokumenter, i tillegg til at ID-dokumenter fra flere land har lav notoritet. ID-kontroll av utenlandske borgere krever fag- og landkunnskap, og vi viser til at dette bør tas hensyn til i vurderingen av hvem som skal gjennomføre ID-kontrollen.

Vi viser i denne sammenheng til Oslo politidistrikts redegjørelse, som Politidirektoratet stiller seg bak.

Mål 3: Rammer for sikre og effektive løsninger for eID til offentlig ansatte skal være angitt.

Politidirektoratet støtter at det skal gjennomføres tiltak for å bedre utfordringene knyttet til autentisering i jobbsammenheng. Det foreslås i tiltak 2) til målet at det skal etableres en teknisk løsning for pålogging i jobbsammenheng i offentlig sektor. Under tiltaket forklares det at eID skal kunne brukes til både jobb- og private formål, men at det skal inkluderes et teknisk skille mellom bruksområdene.

Politidirektoratet ser det som både ønskelig og nødvendig at det tekniske skillet mellom bruksområdene samtidig tydeliggjør for brukeren om vedkommende er pålogget og handler i jobbsammenheng eller privat sammenheng. Videre gjør vi oppmerksom på at bruk av samme eID til begge formål vil kunne øke konsekvensene ved et eventuelt ID-tyveri.

Mål 4: Løsninger skal være tilpasset markeds- og teknologiutviklingen.

Politidirektoratet viser til at utenlandske borgere vil være en gruppe som er særlig utsatt for misbruk av eID i nære relasjoner. Vi viser til at flere har lav digital kompetanse, samtidig som de skal orientere seg i offentlig forvaltning på et språk de ikke mestrer. Erfaringsvis vil mange derfor søke hjelp fra bekjente. Oslo politidistrikt har sitt innspill vist til at det vil kunne være særlig attraktivt å sikre seg tilgang til eID i Norge for enkelte utenlandske borgere, da eID antas å kunne ha stor verdi for personer uten lovlig opphold. Som tiltak for å forhindre misbruk vil opplæring og informasjon til utsatte grupper være viktig, i tillegg til god løpende kontroll og kontinuerlig utvikling av systemer. Digital ID-kontroll der brukerens biometriske data sammenlignes med brukerens pass eller ID-kort er et godt forslag der brukeren har slike dokumenter. Det bør også være mulig å kontrollere opp mot biometriske data innhentet av forvaltningen i forbindelse med sak.

I utlendingsforvaltning er det utstrakt bruk av fullmektig, og det vil derfor være viktig at løsningene som benyttes for eID og innloggende tjenester gjør dette mulig, samtidig som den enkeltes personvern ivaretas.

Vi støtter for øvrig Oslo politidistrikt i deres redegjørelse og vurderinger under mål 4.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Politidirektoratet fremhever at tiltakene som vil legge til rette for økt digitalisering av tjenestene, blant annet innenfor politiets oppgaver i utlendingsforvaltningen, på sikt vil kunne føre til mer effektive tjenester og bedre ressursutnyttelse. Samtidig vil tiltakene gi muligheter for utvikling av sikre løsninger for kommunikasjon med brukere, innloggede tjenester og selvbetjeningsløsninger.

På tross av dette vil oppfølging og gjennomføring av tiltakene utvilsomt også medføre økt ressursbehov. Som Oslo politidistrikt peker på i sitt innspill, mangler man etter vår oppfatning i dag de systemene og løsningene som kreves for at tiltakene skal gi positiv uttelling på ressursbruken i forvaltningen. Økt tilgang til eID for utenlandske borgere og asylsøkere vil medføre nye oppgaver med kontroll og utstedelse av eID for politi og utlendingsforvaltning, som i en omstillingsfase vil kreve flere ressurser.

Politidirektoratet viser i tilknytning til økonomiske og administrative konsekvenser til de foreslåtte tiltakene under mål 2.

I forslaget til tiltak 3) *Det skal legges til rette for at offentlig sektor evner å gjennomføre ID-kontroll digitalt og gjennom personlig oppmøte som oppfyller kravene til sikkerhetsnivå høyt*, er det foreslått at gjenbruk av politiets eksisterende løsninger og tjenester, herunder skrankepunkter, skal være en del av vurderingsgrunnlaget når det skal etableres en felles teknisk infrastruktur.

I forslaget til tiltak 4) *Grunnlaget for et markedsbasert samarbeid om kjerneinfrastruktur for utstedelse av eID til brukere skal utredes*, er gjenbruk også nevnt, her som en alternativ tilnærming til markedsbasert samarbeid.

Erfaringsmessig vil utviklingsoppgaver innenfor ID-forvaltningsområdet kunne medføre betydelige kostnader både på kort og lang sikt. Etter Politidirektoratets oppfatning vil eventuell gjenbruk av politiets løsninger og tjenester, herunder skrankepunkter, måtte utredes nærmere, ettersom forslagene vil medføre betydelige økonomiske og administrative konsekvenser for politiet.

Med hilsen

Håkon Skulstad

Ass direktør

Mathias Muren Lade

Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor - Oslo politidistrikt

Høringsinnspill - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor - Finnmark politidistrikt

Høringsinnspill - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor - Politiets utlendingsenhet

Høringssvar fra NID - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Høringsinnspill - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor - Kripos

Kopi:

Justis- og
beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep

0030

Oslo

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

OSLO POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
22/5045-2

Vår referanse:

Sted, Dato
Oslo, 26.08.2022

INNSPILL – UTKAST TIL NY STRATEGI FOR eID I OFFENTLIG SEKTOR

Det vises til anmodning fra Politidirektoratet, datert 21. juli 2022, hvor det bes om innspill til utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor. Frist for innspill til Politidirektoratet var 12. august 2022, med frist for innspill til Kommunal- og distriktsdepartementet 22. august 2022. Oslo politidistrikt har imidlertid blitt gitt en utvidet frist til 26. august 2022.

Innspillet er utarbeidet av Felles enhet for utlending og forvaltning ved Oslo politidistrikt. Det er i besvarelsen hovedsakelig lagt vekt på de problemstillingene som naturlig faller inn under vårt mandat.

Innledning

Oslo politidistrikt ser positivt på at det nå utformes en ny strategi for elektronisk identifikasjon (eID) i offentlig sektor. Økt digitalisering av samfunnet, samt økt fokus og strengere krav til personvern har ført til et stadig økende behov for at offentlig forvaltning skal være digitalt tilgjengelige for brukerne. I dag mangler det hensiktsmessige løsninger for at forvaltningen skal få utført sine arbeidsoppgaver på en sikker, hensiktsmessig og mest mulig effektiv måte.

Målet er *én person, én identitet i Norge*. Det stiller krav til fastsettelse og kontroll av den enkeltes identitet, samt gode løsninger for samhandling mellom de ulike systemene. Etter vårt syn vil dette – dersom alt fungerer som det skal – kunne bidra til å forhindre misbruk av identiteter, falske identiteter i omløp og ulovlig opphold i Norge. Videre er vi enige i at eID også vil være et personvernforenlig tiltak, ved at det blir mulig med sikrere løsninger og innloggede tjenester for utveksling av informasjon mellom den enkelte borger og forvaltningen, og at det blir enklere for forvaltningen å identifisere hvem man kommuniserer med og dermed unngå informasjon på avveie.

Mål 1: Alle relevante brukergrupper skal enkelt kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for

Departementet trekker frem utenlandske borgere og asylsøkere som en gruppe det er knyttet særlige utfordringer vedrørende eID til. En stor andel av våre brukere er utlendinger som oppholder seg i Norge, men som enda ikke har fått bekreftet identitet eller besitter gyldige ID-

OSLO POLITIDISTRIKT

papirer. Også disse vil ha behov for tilgang til offentlige tjenester. Oslo politidistrikt er derfor positive til at brukervennlig eID til brukere uten fødsels- eller d-nummer skal utredes.

Økt tilgang til eID også for utenlandske borgere uten fødsels- eller d-nummer vil muliggjøre bedre og sikrere løsninger for kommunikasjon med våre brukere. En av utfordringene i utlendingsforvaltningen i dag er mangelen på hensiktsmessige digitale løsninger for samhandling og kommunikasjon med brukerne gjennom innloggede tjenester. Seksjon for utlendingsforvaltning ved Oslo politidistrikt benytter i dag hovedsakelig epost og telefon som kanaler som brukerne kan benytte for kontakt med oss. Der vedkommende har en aktiv søknad vil det i en del saker være mulig å laste opp ytterligere dokumentasjon i søknadsportalen (SPN) til UDI. I tillegg vil det være mulig å kommunisere sikkert via eDialog der søker har advokat. Det er imidlertid langt i fra alle som har mulighet til å benytte SPN eller som har advokat med eDialog. Det har nå blitt mulig for politiet å sende dokumenter ut på Digipost, men dette forutsetter at mottaker har en eID. Det er fortsatt ikke mulig for brukerne å sende oss dokumenter via Digipost. Dette medfører at vi i mangel av bedre og sikrere løsninger mottar en del taushetsbelagte opplysninger på usikret epost, på tross av politiets oppfordring om å ikke benytte denne kanalen til personopplysninger. Ved bruk av telefon er det en utfordring at det er vanskelig å identifisere hvem man snakker med.

En stor del av saksbehandlingen foregår derfor i dag på papir/ manuelt i mangel av sikre tekniske løsninger. I flere tilfeller er ordinær post den eneste mulige kommunikasjonskanalen, fordi epost ikke er tilstrekkelig sikkert for å sende sensitive personopplysninger og Digipost forutsetter eID, hvilket mange av våre brukere mangler. Videre medfører mangelen på hensiktsmessige digitale løsninger at saksbehandlingstiden øker som en følge av mye manuelt arbeid og økt postgang, hvilket igjen generer flere henvendelser. Lang saksbehandlingstid medfører også at det tar lenger tid før søkerne får tildelt fødsels- og d-nummer.

Oslo politidistrikt er derfor svært positive til at det er satt fokus på tilgang til eID for utenlandske borgere og asylsøkere, da vår erfaring viser at det er et stort behov for sikker identifisering og gode eID-løsninger også for personer uten fødsels- eller -d-nummer. Vi stiller oss videre positive til forslaget om å innføre en tredje nummeridentifikator for denne gruppen, og mener det er en løsning som har potensiale til å fungere godt og hensiktsmessig, samt bidra til en mer effektiv forvaltning med sikrere løsninger.

Fordi en eID som bygger på en slik tredje nummeridentifikator er tiltenkt en mangfoldig gruppe med personer som av ulike årsaker enda ikke har fått person- eller d-nummer, mener Oslo politidistrikt at sikkerhetsnivået bør settes til *betydelig*. Dette fordi eID skal gi tilgang til tjenester med taushetsbelagte opplysninger, men nivået på identifiseringsfastsettelsen som oftest ikke vil være høy nok for sikkerhetsnivå *høyt*. Det vises her også til at det på utkastets side 20 uttales at " det tas sikte på at alle **folkeregistrerte personer** hvor det foreligger **en entydig knytning til deres fødsels- eller d-nummer** skal ha mulighet til å skaffe seg en eID på sikkerhetsnivå *høyt*"¹ (våre uthevinger) og at en tredje nummeridentifikator nettopp vil gjelde for personer uten fødsels- og d-nummer.

¹ Kommunal- og distriktsdepartementet *Nasjonal strategi for eID i offentlig sektor* (2022)

Mål 2: Løsning for innlogging og bruk av offentlige digitale tjenester skal være sikker, kostnadseffektiv og helhetlig

Utenlandske borgere er særlig utsatt for å få utdelt mer enn ett identitetsnummer, slik departementet også viser til i sin strategi. Blant årsakene til dette er ulik transkribering av navn, konvertering av fødselsdato og bruk av uriktige/ falske ID-dokumenter. God kvalitet i folkeregisteret og samhandling mellom systemer er viktig, men ikke minst også god ID-kontroll ved registrering og løsninger for identitetsmatching på bakgrunn av biometri.

Økt tilgang til eID for flere vil åpne opp for flere muligheter for en mer digital og sikrere samhandling med forvaltningen. En søknadsportal med innloggede tjenester (eID) for sikker søknadsinnlevering og vedleggsopplasting av dokumenter med personsensitive opplysninger, skanningsløsning av pass eller ID-kort ved søknadsinnlevering for korrekte ID-opplysninger ved søknadsinnlevering, skanningløsning med transkriberingsløsning for andre skriftformer, en ny nasjonal kø- og timebestillingsløsning i utlendingsforvaltningen og eID/sikker innlogging ved personlig oppmøte er noen av mulighetene som man kan se for seg med eID, forutsatt at eID vil være tilgjengelig også for utenlandske borgere og asylsøkere uten fødsels- og d-nummer.

eID er viktig for å sikre rask inkludering og deltakelse i det norske næringslivet på generelt grunnlag, og av hensyn til bedrifter som er avhengig av utenlandsk arbeidskraft. Også for å legge til rette for fri bevegelse mellom EØS-statene i henhold til Norges forpliktelser etter EØS-avtalen er det viktig med eID for å sikre tilgang til det digitale Norge for EØS-borgerne. En løsning der en EØS-borger kan benytte eID fra sitt hjemland for tilgang til offentlige tjenester i Norge når identitetsmatching er på plass og gjør det mulig å koble utenlandske identiteter til folkeregisteret, ser vi derfor positivt på.

En forutsetning for å nå målet *én person, én identitet i Norge* og for å utstede eID er at det gjennomføres tilstrekkelig ID-kontroll. Særlig for utenlandske borgere og asylsøkere uten person- eller d-nummer i Norge er spørsmålet hvordan dette skal løses i praksis – hvem skal foreta denne kontrollen og hvilke krav skal stilles. Vi mener her at det må stilles krav til personlig oppmøte og at opptak av biometri her vil være en forutsetning for å kunne knytte personen til en identitet. Dette må sees i lys av at det gjelder en persongruppe der mange ikke besitter identitetsdokumenter, i tillegg til at det er knyttet lav notoritet til dokumentene fra flere land. Oslo politidistrikt er enige i at oppgaven med ID-kontroll for eID og herunder også utstedelse av et tredje identifikasjonsnummer bør ligge hos det offentlige, og vi vil legge til at ID-kontroll av utenlandske borgere krever fag- og landkunnskap, slik at oppgaven etter vår mening i all hovedsak bør tilfalle utlendingsforvaltningen, herunder politiet og utenrikstjenesten.

Mål 3: Rammer for sikre og effektive løsninger for eID til offentlig ansatte skal være angitt

Oslo politidistrikt er enige i at det må etableres et tydelig skille på når eID benyttes til private og jobbrelaterte formål for ansatte i offentlig sektor. Vi viser til at det er problematisk i et personvernperspektiv at ansatte skal benytte autentisering på jobb og motta jobbrelaterte dokumenter i Altinn tilknyttet privat eID.

Mål 4: Løsninger skal være tilpasset markeds- og teknologiutviklingen

En hensiktsmessig og sikker eID-løsning forutsetter gode og oppdaterte teknologiske løsninger. Oslo politidistrikt ser at utenlandske borgere vil være en gruppe særlig utsatt for misbruk av eID i nære relasjoner. Det vises til at flere besitter lav digital kompetanse, samtidig som de skal orientere seg i offentlig forvaltning på et språk de ikke mestrer, og mange vil dermed oppsøke hjelp fra bekjente. For enkelte i disse miljøene vil det kunne være særlig attraktivt å sikre seg tilgang på eID i Norge, da offentlig eID må antas å kunne ha stor verdi for personer uten lovlig opphold. Som tiltak for å forhindre misbruk vil opplæring og informasjon til utsatt grupper være av verdi, i tillegg til god løpende kontroll og kontinuerlig utvikling av systemer. Digital ID-kontroll via f.eks. mobiltelefon der brukerens biometri sammenlignes med brukerens pass eller ID-kort er et godt forslag der brukeren har slike dokumenter. Det bør også være mulig å kontrollere opp mot biometri innhentet av forvaltningen i forbindelse med sak.

Vi ser i våre saker en utstrakt bruk av fullmektig, og det vil derfor være viktig at løsningene som benyttes for eID og innloggede tjenester gjør dette mulig på en måte som ivaretar den enkeltes personvern. Det må være enkelt for forvaltningen å kommunisere med fullmektigen i saken, ved at fullmektigens eID kan kobles opp mot fullmaktsgivers sak i henhold til fullmakten, samt at fullmektigen kan fjernes fra saken så snart fullmaktsforholdet er avsluttet. Videre må det være tydelig for forvaltningen når vi samhandler med fullmektigen og når det er fullmaktsgiver.

Mål 5: Samordningen av eID-utviklingen mellom sektorene og forvaltningsnivåer skal være kostnadseffektiv og god

Oslo politidistrikt er positive til at regjeringen vil videreutvikle og klargjøre sammenhengen mellom sektorspesifikke løsninger og nasjonale fellesløsninger for eID, samt legge til rette for å øke bruken av eID som tilbys i ID-porten. Etter vår mening vil dette kunne bidra til en mer effektiv forvaltning og en enklere brukerreise for den enkelte.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Vi mener at tiltakene på sikt vil kunne føre til mer effektivitet i saksbehandlingen og skape bedre utnyttelse av ressurser i forvaltningen. Med bedre egnede og sikrere løsninger for kommunikasjon med brukerne og flere og bedre innloggede tjenester og selvbetjeningsløsninger vil brukerne ha bedre innsikt egen sak, hvilket må antas å føre til færre henvendelser til forvaltningen, da en stor del av de henvendelsene vi mottar i dag gjelder nettopp saksbehandlingstid og status i saken. I tillegg vil sikrere løsninger gjøre det enklere å svare ut henvendelser og å motta tilleggsdokumentasjon, slik at flere vil få raskere svar og det blir mindre ressurskrevende for forvaltningen å overholde veiledningsplikten.²

Samtidig – og på tross av det ovennevnte - vil oppfølging og gjennomføring av tiltakene utvilsomt også medføre økt ressursbehov. Det vises til at vi i dag på langt nær har de systemer og løsninger som skal til for at tiltakene skal gi positiv uttelling på ressursbruken i forvaltningen. I tillegg må det antas at økt tilgang til eID for utenlandske borgere og asylsøkere vil medføre nye oppgaver med kontroll og utstedelse av eID for politi og utlendingsforvaltning, som vil kreve flere ressurser, i hvert fall i en omstillingsfase. Det må

² Forvaltningsloven § 11

derfor sikres at det tilføres nok midler i alle ledd og på alle nivåer for å sikre innføring, drift, kontroll og videreutvikling. Det er imidlertid helt klart at det er et behov i dag for bedre teknologiske løsninger i forvaltningen for å styrke personvern og informasjonssikkerhet, og til økt effektivisering av samfunnet i tråd med den teknologiske utviklingen.

Med hilsen

Jan Eirik Thomassen

Enhetsleder/ politiinspektør

Saksbehandlere:

Julie Schulerud Hay Walseng

Juridisk seniorrådgiver

Telefon: 22 34 21 90

Elin Aaslund

Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Finnmark politidistrikt

Deres referanse:
22/116239 - 4

Vår referanse:
22/153335 - 3

Dato:
22.08.2022

Høringssvar - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Vi viser til Kommunal- og digitaliseringsdepartementets høringsbrev av 21.06.2022 om utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor samt Politidirektoratets oversendelsesbrev av 21.07.2022.

Vi beklager oversittelse av høringsfristen.

Finnmark politidistrikt har gjennom Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester ansvaret for utstedelse av politiattester og gjennomføring av vandelsvurdering i Norge. Enheten er lokalisert i Vardø.

Dersom enheten skal kunne utvikle seg videre, blant annet ved å digitalisere og automatisere saksbehandlingen ytterligere, er det avgjørende at flest mulig har elektronisk ID. Cirka 98 % av søknadene om politiattest kommer inn elektronisk via søknadsportal på politiet.no. Dette viser at de aller fleste i målgruppen har elektronisk ID, men målet er at tilnærmet 100 % skal innkomme digitalt.

Enheten ser særlig et behov for at personer uten norsk fødselsnummer eller D-nummer skal kunne få elektronisk ID, jf. tiltak nr. 7 under mål 1. I dag må disse søke om politiattest per papir, noe som innebærer at søknadsskjema må fylles ut manuelt og at kopi av gyldig legitimasjon må vedlegges søknaden. Enheten erfarer at en del av søknadene som innkommer på papir mangler kopi av gyldig legitimasjon, og at dette dermed må etterspørres av saksbehandler. Dårlige fotokopier er også et problem. Språklige utfordringer og systemforståelse kan gjøre det vanskelig å forklare søkeren hva som må gjøres for at søknaden skal kunne behandles. Det kan også være at søkeren ikke lenger har noen gyldige ID-papirer, noe som medfører at vilkårene for å få utstedt en politiattest ikke er oppfylt, jf. politiregisterforskriften § 36-3.

Enheten vil også trekke frem behovet for at foretak og andre juridiske personer kan identifisere seg elektronisk. Per i dag må alle juridiske personer søke om politiattest per post. Mange sender likevel søknaden inn på e-post. Selv om opplysninger om foretak normalt er offentlig tilgjengelig, ønsker enheten å motta færrest mulig søknader og henvendelser via usikrede kanaler. Enheten mener derfor at det bør ses på løsninger hvor juridiske personer kan bli tilknyttet en elektronisk ID.

Finnmark politidistrikt

Når man logger inn med BankID eller annen elektronisk ID i søknadsportalen for politiattest, så er den innloggede personens data som registreres i søknaden. Det er ikke mulig å søke om politiattest på vegne av andre i portalen. Dette medfører eksempelvis at foreldre/verger sender inn søknad om politiattest med sine egne personopplysninger når de forsøker å hjelpe sine barn med å søke. Når søker er under 18 år, må den foresatte signere skriftlig på søknaden til barnet. Enheten legger til grunn at en fullmaktsløsning som beskrevet i tiltak 6 under mål 1 vil kunne avhjelpe en slik problemstilling. Hvorvidt en fullmaktsløsning kan benyttes når brukeren er over 18 år, må imidlertid vurderes opp mot politiregisterlovens regler, jf. kapittel 36. Dette er kanskje noe som kan adresseres gjennom FUFINN-prosjektet.

Enheten påpeker at realisering av målene i strategien forutsetter god ID-kontroll. Dette må innebære at alle personer er verifisert og kun har én identitet. Det er av avgjørende betydning at opplysninger i Folkeregisteret og andre offentlige registre, herunder politiets registre, er korrekt og av god kvalitet. Dersom en person ikke er registrert i noen offentlige registre, eller er registrert med flere identiteter, er risikoen til stede for at vandelskontroll utøves på bakgrunn av mangelfulle eller uriktige opplysninger. Enheten har erfart at utgåtte personnummer, endring av juridisk kjønn eller endret fødselsdato kan medføre at opplysninger i registre som vandelskontrollen gjøres på bakgrunn av, ikke fanges opp av saksbehandlingssystemet. Manuelle kontrolløk på navn eller tidligere navn har avdekket at tidligere opplysninger ikke er koblet til søkers nye identitet. I verste fall kan dette føre til at personer tilsettes eller får tildelt et oppdrag eller verv de ikke er skikket til å inneha. Enheten er for øvrig svært positiv til at det jobbes med å koble utenlandske identiteter til identiteter til Folkeregisteret.

Vi ser frem til at konkrete forslag til tiltak blir fulgt opp i en fremtidig handlingsplan.

Med hilsen

Ellen Katrine Hætta

Politimester

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Christine Nilssen
Seniorrådgiver



Til Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Deres referanse
2/116239 – 4

Vår referanse

Dato

Høringsuttalelse - utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Politiets utlendingsenhet (PU) viser til Politidirektoratets (POD) henvendelse av 21.07.2021 der direktoratet ber om innspill fra PU til Kommunal- og distriktdepartementets høringsforeleggelse av utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor. Frist for innspill ble satt til 12.08.2022. PU fikk utsatt frist til 17.08.2022.

Innledning

Den nye strategien er en oppfølging av digitaliseringsstrategien for offentlig sektor (2019-2025) og deler av områdegjennomgangen av ID-forvaltningen fra 2019 og skal erstatte strategien fra 2008. Utkastet til ny strategi skisserer følgende fem overordnede mål:

1. Alle relevante brukergrupper skal kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for.
2. Løsningen for innlogging og bruk av offentlige digitale tjenester skal være sikker, kostnadseffektiv og helhetlig.
3. Rammer for sikre og effektive løsninger for eID til offentlig ansatte skal være angitt.
4. Løsningene for eID skal være tilpasset markeds- og teknologiutviklingen.
5. Samordningen av eID-utviklingen mellom sektorene og forvaltningsnivåer skal være kostnadseffektiv og god.

Disse målene ønskes gjennomført ved flere foreslåtte tiltak, hvorav flere av disse antas å ha betydning for politiet.

PU er politiets særorgan på utlendingsfeltet og er tett på problemstillinger knyttet til avklaring av utenlandske borgeres identitet. PUs ansvar for å ivareta samfunnssikkerheten, forebygge og bekjempe kriminalitet, og avklare utlendingens identitet, henger tett sammen. Oppgaveutførelsen krever god kunnskap om rettslige og

Politiets utlendingsenhet

Besøk: Økernveien 11-13, 0653 Oslo
Post: Postboks 2095 Vika, 0125 Oslo
Tlf: 22 34 24 00 Faks: 22 35 37 00
E-post: politiets.utlendingsenhet@politiet.no

Org. nr.: 986 210 504 mva

samfunnsmessige forhold på utlendingsfeltet. I ID-arbeidet PU utfører har vi to roller der PU i forvaltningssaken skal klarlegge identiteten til utlendingen, hvor det er tilstrekkelig med alminnelig sannsynlighetsovervekt for at identiteten kan danne grunnlag for en oppholdstillatelse. For politiet i et samfunnssikkerhetsperspektiv, i straffesaker og i returarbeidet, vil det imidlertid ikke være tilstrekkelig med sannsynliggjort ID.

Nedenfor følger PU sitt innspill til utkastet til nasjonal strategi for eID i offentlig sektor. Våre innspill knytter seg til utlendinger med eller uten lovlig opphold. Vi avgrenser også i første omgang vårt svar mot EØS-borgere og problemstillinger knyttet til retten til fri bevegelse og vi anser det videre som utenfor vårt mandat å se nærmere på andre brukergrupper.

Generelle merknader til strategien

PU ser at dokumentet er godt gjennomarbeidet og at avgjørende problemstillinger er adressert i utkastet og stiller seg positiv til at eID skal være et enkelt og tilgjengelig alternativ for utlendinger i Norge.

Strategien settes gjennom fem overordnede målsetninger som skal gjelde fremover på ubestemt tid. Den videre fremdriften er at tiltakene i strategien konkretiseres nærmere i en handlingsplan. PU oppfatter derfor at det er nå strategien legges og at den retningen som legges vil få stor betydning fremover. Det er således sentralt at alle overordnede målsetninger som fremkommer av strategien er dekkende for fremtidens utfordringer og adresserer de viktigste problemstillingene.

I den forbindelse mener PU at den helt overordnede eID strategien skal favne grunnprinsippet i ID-forvaltningen i Norge. Det bør fremgå at det viktigste målet innen ID-forvaltningen er "en person, en identitet i Norge", noe som også bør fremgå klart for eID strategien. PU ser det som helt avgjørende at det innenfor enhver strategi relatert til identitetsfastsettelse at et av de overordnede målene må knyttes til samfunnssikkerhet og kriminalitetsbekjempelse og -forebygging.

ID-forvaltningen er kompleks og krevende, og særlig på utlendingsfeltet. Dette har PU og politiet redegjort for tidligere i andre sammenhenger, og senest i tilbakemelding fra POD til rapporten "Områdegjennomgangen av ID-forvaltningen", hvor det blant annet ble vist til:

" Etter vår mening belyser rapporten kun i liten grad sentrale sikkerhetsaspekter og samfunnsbildet, herunder kriminalitetsbildet hvor misbruk av falske og ekte identiteter inngår som avgjørende faktorer; menneskehandel, arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet. Sistnevnte aspekt er etter vår mening ett av de viktigste aspektene å ha for øyet når det foretas en vurdering av hvordan utviklingen innen ID-forvaltningen bør være i fremtiden. Vi savner følgelig en tydeligere definisjon av hva man mener er målsetningen for en helhetlig ID-forvaltning i Norge. Etter vår mening er det sikkerhet og kriminalitetsforebygging som burde være de fremste målsetningene, og først deretter bør en enkel, brukervennlig og kostnadseffektiv løsning etterstrebes."

Selv om strategien for eID nevner problemstillinger knyttet til identitetsfastsettelse og behovet for høy kvalitet i identitetsfastsettelsen for å unngå misbruk av eID,

fremkommer det ikke som et tydelig overordnet mål. Det fremkommer kun som en konsekvens av andre mål.

Det videre arbeidet med å sikre dette målet vil, som det allerede er vist til i innledningen måtte ses i sammenheng med arbeidet som skjer på dette området i EU. Det vises til at det foregår revidering av forordningen eIDAS, men i utkastet til strategidokument nevnes ikke noe om arbeidet som skjer innenfor EU systemene på justissektoren og Interoperabilitets-forordningene.¹ Formålet med oppgradering og utviklingen i EUs informasjonssystemer er blant annet å øke sikkerheten, forhindre og forebygge kriminalitet i EU/EØS-området og sikre at det registreres én identitet per utlending. Det er nettopp for å forhindre misbruk av identiteter eller at det oppstår uriktig identitet på utlendinger som oppholder seg innenfor EU/EØS-området.

Dersom EU og Norge skal lykkes med en identitetsfastsettelse som innebærer at en person etter ankomst EU/EØS-området, låses til en unik identitet basert på biometri må det etter PUs mening også settes tydelige mål for dette utover det arbeidet som nå skjer på justissektoren. Her må ID-forvaltningen få de verktøy, herunder hjemler, som kan bidra til at utlendinger som oppholder seg innenfor EU/EØS-området ikke kan misbruke identiteter eller ha flere identiteter. Det bør derfor også være et mål i strategien at Norge er pådriver og påvirker inn i dette arbeidet i EU/EØS innenfor rammene Norge er gitt der.

PU erfarer at det er krevende i forvaltningen å se helhetlig på ID-arbeidet og konkretisere mål og løsninger som favner utfordringene med å avklare en identitet til en utlending. Dette kan være uproblematisk i mange tilfeller, men blant utlendinger som kommer fra land med lav og tilnærmet ingen notoritet på dokumenter, vil det aldri være mulig å avklare med sikkerhet om identiteten som oppgis/dokumenteres er korrekt. Poenget med å kunne låse en unik identitet vil derfor være en nøkkelfaktor for å lykkes i arbeidet med samfunnssikkerhet og kriminalitetsbekjempelse.

Identitet er ikke et begrep som er definert i utlendingsloven eller annen lovgivning. Det er ikke et rettslig begrep. Begrepet gis innhold etter hva som er *formålet* med bruken av identitet. Innen utlendingsforvaltningen opereres det med ulike definisjoner av begrepet identitet (f.eks. PU, UDI, NID). Men det vi har til felles er forståelsen av at identitet består av et sett med kjennetegn (ID-elementer), som skiller et individ fra andre, som f.eks.: Navn, fødselsdato, statsborgerskap, biometri mm.

Ulike ID-elementer kan av legitime grunner endres og kvaliteten på utstedelse av ID-dokumenter kan variere fra land til land. Den store variasjonen i hvordan verdens land registrerer sine borgere kan medføre utfordringer. Falske opplysninger om identitet er i stor grad knyttet til ønsket om å oppnå en tillatelse som ellers ikke ville blitt gitt, samt forsøk på å unngå å bli returnert til hjemland. Falsk identitet knyttes også til å begå eller skjule kriminelle handlinger og kan utgjøre en trussel mot rikets sikkerhet.

¹ Interoperabilitet er regulert i to EU forordninger:

- (EU) 2019/817 (om grenser og visum) av 20.05.2019 - **IO-grense**
- (EU) 2019/818 (om politi- og rettslig samarbeid, asyl og migrasjon) av 20.05.2019 – **IO-politi**

Arbeidet med å fastsette identitet kan være omfattende, og beror ofte på et godt samarbeid både innad i politiet og med eksterne aktører. PU bruker et mangfold av arbeidsmetoder og det er tidvis krevende arbeid når det gjelder fastsetting av identitet. For å kunne gjennomføre arbeidsoppgavene knyttet til å avklare utlendingens identitet, ivareta samfunnssikkerheten, forebygge og bekjempe kriminalitet er det viktig med god kompetanse på utlendingsfeltet og utvidet kvalitetssikring.

Videre viser PU til at strategien i liten grad redegjør for hvilken betydning den vil få for gjeldende regelverk og på hvilke områder det må skje en regelverksutvikling for at målene skal nås. Dette overlates muligens til handlingsplanen alene, men PU mener at det med fordel kunne vært redegjort for i en overordnet strategi også.

Konkret innspill til Punkt 3.1 Mål 1: Alle relevante brukergrupper skal enkelt kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for

Under dette punktet nevnes utfordringene for utlendinger som oppholder seg i Norge. Denne gruppen er på ingen måte ensartet og oppholder seg ikke i Norge på like vilkår.

Målsetningen om en person, en identitet må være det grunnleggende kravet før det utstedes eID til utlendinger uavhengig av oppholdsgrunnlag. Videre må det stilles krav til at dersom det skal utstedes eID til utlendinger, så skal det knyttes til at det foreligger en unik identitet i Folkeregisteret. Det er etter PUs mening ikke tilstrekkelig å si at det er en ambisjon om unik identitet, men det bør i strategien stilles krav som vilkår, slik at grunnprinsippet om en identitet per person kan oppfylles.

PU er for øvrig usikker på hvilken personkrets utlendinger utkastet sikter til når det er forslag om at en tredje nummeridentifikator skal kunne utstedes for utenlandske borgere som oppholder seg i Norge for en kortere periode. Vil denne personkretsen gjelde alle visumfrie borgere som reiser inn til Norge? Vil det gjelde borgere som er innvilget visum av annet Schengen-land eller kun borgere hvor Norge har innvilget visum? Og ikke minst skal det avgrenses mot utenlandske borgere som oppholder seg ulovlig i Norge ved innreise, etter utløp av visum eller visumfritt opphold? Det vises videre til i utkastet at eID er avhengig av sikker identifikasjon. Det bør fremgå tydelig at det må baseres på at identitetsfastsettelsen skjer både via reisedokumenter og biometri.

PU har forståelse for at det har gode grunner for seg å forenkle saksbehandlingen i alle ledd og at det også er gevinster for både brukerne og virksomhetene ved at eID kan benyttes av flest mulig brukere, herunder utlendinger. Vi er imidlertid av den klare oppfatning at det skal svært gode og vektige grunner for å utstede eID til utlendinger med ulovlig opphold. Som kjent har utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge svært begrenset med/ingen rettigheter fra det offentlige, annet enn akutt nødhjelp. Det sender svært uheldige signal om det skal være mulig å få utstedt eID under ulovlig opphold, selv om det skulle være hensiktsmessig ved akutt medisinsk behandling. Her mener PU at det må finnes andre løsninger som håndterer utlendinger i systemene uten at de nødvendigvis skal gis en eID.

For utlendinger med lovlig opphold må det ses nærmere på vilkår for dokumentasjon og biometri. Innebærer det at utlendinger i denne kategorien knyttes til en unik identitet på lik linje med borgere som oppfyller vilkår for d-nummer og personnummer?

Biometriopptak vil kunne løse behovet for å knytte en unik identitet til en tredje nummerindikator. Her må det etter hva PU kan se utvikles regelverk for å kunne tilby en slik mulighet.

Vennlig hilsen

Eli Fryjordet
Assisterende sjef PU

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
22/5045

Vår referanse:
22/00842

Dato
11.08.2022

Høring; Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Nasjonalt ID-senter (NID) er et statlig ekspertorgan som skal sikre høy kvalitet på ID-arbeidet som gjøres i politiet, utlendingsforvaltningen og hos andre offentlige virksomheter.

NID er positive til hovedlinjene i Kommunal- og distriktsdepartementets utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor, men ønsker å understreke noen viktige poeng knyttet til *helhetlig ID-forvaltning*. NID mener at disse presiseringene bør inkluderes i strategien dersom man skal lykkes med en god, sikker, og kvalitetssikret digitalisering av ID-kontroll.

Bakgrunn: Helhetlig ID-forvaltning

Fra høringsnotatet: «Målet for ID-forvaltningen er en person, en identitet i Norge». «Spesielt for sikkerhet i utstedelse og bruk av eID er det viktig at kvaliteten i prosessene tilknyttet identitetsfastsettelse, utstedelse av identitetsnummer og fysiske ID-bevis er høy». ¹

En sterk og sikker ID-forvaltning er en forutsetning for en effektiv offentlig forvaltning. I *Områdegjennomgangen av ID-forvaltningen*² ble 16 departementer, og totalt 18 underliggende etater og virksomheter, ansett å være en del av den offentlige ID-forvaltningen. De mange aktørene og den mangelfulle koordineringen mellom disse bidrar til at ID-forvaltningen fremstår fragmentert. Det mangler i dag en helhetlig tilnærming til sikker identifisering, og arbeidet preges av ulikheter når det gjelder begrepsbruk, kontrollnivå, kompetanse og risikoforståelse. Dette gjør at systemet kan misbrukes, og konsekvensene kan være at feil person på feilaktig grunnlag kan få ulike tjenester, varer, tilganger osv.

De senere år er det satt i gang mange tiltak for å styrke identitetsforvaltningen. Blant annet etableringen av SKATE (Styring og koordinering av tjenester i e-forvaltning), KOID (Koordineringsorganet for ID-forvaltning) og ID-nettverket for en helhetlig ID-forvaltning. Tiltakene fremstår som lite koordinerte og uten tydelig felles retning.

¹ Høringsnotatet, [her](#)

² Finansdepartementet, Områdegjennomgang av ID-forvaltningen, 2019

NIDS anbefalinger

I dag har virksomhetene i offentlig sektor utviklet egne prosesser for identifisering og verifisering av ID. Det finnes ingen felles standard som aktørene skal forholde seg til. For å gjennomføre en fysisk ID-kontroll, bør det være en felles referansestandard (eller retningslinjer) som veileder aktørene til å gjennomføre bevisprosessene på riktig nivå. Det er prosessene i ID-kjeden som legger grunnlaget for verdien av en etablert eID.

NID mener at anbefalingene om en mer helhetlig styring på forvaltningsområdet bør tas med som et av de overordnede målene i strategien. For å ivareta samfunnssikkerheten og være rustet for framtidens digitaliserte ID-forvaltning, bør strategien i tillegg omtale forslagene i *områdegjennomgangen* om at ett departement eller en overordnet enhet bør ha ansvaret for helheten på ID-området. Det overordnede ansvaret bør inkludere:

- forvaltningsansvaret for ID-relaterte lover og regelverk (inkludert eID),
- utarbeidelse og iverksettelse av nasjonale og enhetlige instruksjoner, retningslinjer, rutiner og standarder for ID-prosessen,
- fag- og metodeutvikling, opplæring, nettverk og kompetanseutvikling relatert til ID-prosessen, og
- forvaltning, regulering og utvikling av eID.

Med vennlig hilsen

Toril Lysaker
virksomhetsleder

Knut Øvregård
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og trenger ikke signatur.

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:
22/116239

Vår referanse:
22/116239 - 10

Dato:
11.08.2022

Høringsinnspill - Utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

Vi viser til Politidirektoratets brev av 21. juli 2022 der direktoratet ber om innspill til Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) høring om ny strategi for eID i offentlig sektor. Frist for tilbakemelding til direktoratet er 12. august 2022.

Innledningsvis vil Kripos bemerke at den fremtidige utviklingen innenfor eID har enkelte sider mot politiets bruk av skjulte og sensitive metoder som bør avklares. Dette gjelder for eksempel politiets oppgaver knyttet til beskyttelse av trusselutsatte personer. Kripos redegjør gjerne nærmere for aktuelle problemstillinger i møte med våre foresatte.

Etter Kripos' vurdering er det viktige utfordringer og tiltak som diskuteres i strategien, og vi legger til grunn at den kommende handlingsplanen som det vises til i kapittel 4, i nødvendig grad vil konkretisere tiltakene med tanke på innhold, ansvarlig departement/virksomhet, frister, samt økonomiske og administrative konsekvenser der dette er relevant.

Kripos har sett mange tilfeller av misbruk av andres BankID¹, for eksempel i forbindelse med opptak av billån og andre typer kredittlån. Eksempler på konkrete sakstyper er:

- BankID blir fralurt/truet fra en person, og det blir deretter inngått en låneavtale med et finansieringsselskap, for eksempel for å kjøpe en bil. Etter dette blir bilen raskt transportert og solgt til utlandet av bakmenn, mens rettmessig eier av BankID sitter igjen med et lån som vedkommende ikke klarer å betjene. Vedkommende har heller ingen tilgang til verdigjenstanden som det er tatt pant i.
- Bakmenn som snakker samme språk som en asylsøker møter opp på asylmottak og tilbyr seg å hjelpe asylsøkeren med å få lån for å få en romsligere økonomi mot et gebyr på 15-20% av lånebeløpet. Bakmennene får tilgang til BankID og "hjelper" til med å få inngått låneavtalen (for eksempel ved å tilby falske lønsslipper).

I strategiens punkt 3.1 under overskriften "Ambisjon og tiltak"² nevnes det i punkt 4) at "Alle brukergrupper skal ha kunnskap om hvordan de får og bruker en eID". Videre uttales det i

¹ Disse utfordringene diskuteres også i strategiens kapittel 3.4 under overskriften "Dagens situasjon".

² Strategien side 20

Kripos

punkt 6) at man skal vurdere "Sikre og brukervennlige fullmaktsløsninger som muliggjør tilgang til offentlige tjenester på vegne av en annen bruker". Til dette vil Kripos bemerke at følgende faktorer kan være med på å bidra til at risikoen for misbruk av BankID og annen eID vil kunne reduseres vesentlig:

- Alle brukere av eID får tilstrekkelig opplæring i bruk av eID.
- Det understrekes i opplæringen at en eID aldri skal lånes bort til en annen person uten at det er registrert en fullmakt mellom eier av eID og personen som bruker eID. Det bør være et krav om autentisering av fullmaktshaver ved hjelp av biometri.

Avslutningsvis vil Kripos bemerke at målet om "én person, én identitet i Norge" som er omtalt flere ganger i strategien, samt tilretteleggingen for registrering av "unike" identiteter i Folkeregisteret, er svært viktige forutsetninger for at politiet skal kunne lykkes med å følge opp kriminalitet der personer som ikke har norsk identitetsnummer eller har flere identitetsnumre i Norge er involvert. I den anledning vil vi fremheve at det for politiet også er sentralt at man så snart som mulig får implementert tiltak 2 under overskriften "Ambisjon og tiltak"³ i strategiens kapittel 3.2, nemlig at det skal sørges for at staten på en sikker måte skal kunne koble en identitet fra utlandet mot en norsk identitet som brukeren allerede har.

Med hilsen

Ketil Haukaas

assisterende sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:

Vivi Opdal

seniorrådgiver

³ Strategien side 25